

**Komendant
Nadodrzańskiego Oddziału SG**

Sygn. Kontr. 5/WKiAW/14

Krosno Odrzańskie, dnia 23 grudnia 2014 r.

Nadodrzański Oddział Straży Granicznej
KANCELARIA JAWNA
w Krośnie Odrzańskim

wpłynęło
dnis 23-12-2014

Nr 11901/14

Zal. _____ Str. _____

Egz. nr 2

Pani mjr SG Lucyna JARYSZ

**Zastępca Głównego Księgowego
Pionu Głównego Księgowego
Nadodrzańskiego Oddziału SG
w Krośnie Odrzańskim**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

z kontroli na temat: „Windykacja należności budżetu państwa” zrealizowanej w trybie zwykłym w *Pionie Głównego Księgowego ul. Poprzeczna 1, 66-600 Krosno Odrzańskie*, ujętej w Planie Kontroli Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej na 2014 r. Kontrola została przeprowadzona na podstawie wytycznych, stanowiących załącznik do decyzji nr 65 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie wprowadzenia do stosowania wytycznych w zakresie zasad i trybu przeprowadzania kontroli w urzędach obsługujących organy lub w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych¹, w dniach od 29.09.2014 r. do 5.11.2014 r. przez zespół kontrolny w składzie:

kierownik zespołu:

ppłk SG Ewa IGNASZAK - WĘSEK – Naczelnik Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NoOSG, upoważnienie nr 5/1/WKiAW/14 z dnia 29 września 2014 r.

członek:

st. chor. SG Sylwia KULKA – Starszy specjalista Wydziału Kontroli i Audytu Wewnętrznego NoOSG, upoważnienie nr 5/2/WKiAW/14 z dnia 29 września 2014 r.

Czynności kontrolne przeprowadzono w dniach od 30.09.2014 r. do 05.11.2014 r.

Funkcję kierownika podmiotu kontrolowanego w okresie objętym kontrolą pełniła mjr SG Lucyna JARYSZ.

¹ Dz. Urz. MSW z 2012 r., poz. 43, z późn. zm.

I. Zakres kontroli.

1. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w treści wystąpienia pokontrolnego nr 853/13 z dnia 30.01.2013 r. wynikających z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym na temat „Windykacja należności budżetu państwa z wyłączeniem § 0580 – grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych” w szczególności:

- dostosowania dokumentacji kadrowej do rzeczywistego podziału obowiązków na poszczególnych stanowiskach;
- wypracowania skutecznych form nadzoru służbowego sprawowanego przez osoby funkcyjne nad realizacją zadań z zakresu windykacji należności;
- przyjętych rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych zapewniających właściwe, terminowe, prawidłowe i skuteczne realizowanie zadań z zakresu windykacji należności;
- dostosowanie budowy szczegółowej konta 221 – należności z tytułu dochodów budżetowych do aktualnych potrzeb, w sposób umożliwiający weryfikację stanu należności;
- sposobu przypisywania należnych odsetek od zaległości;
- dokonywania uzgodnień z organami egzekucyjnymi dot. stanów zaległości poszczególnych spraw i postępowania w przypadku ujawnienia rozbieżności;
- określenia w Instrukcji obiegu dowodów księgowych NoOSG sposobu i terminu przekazywania dokumentacji windykacyjnej i osoby odpowiedzialne za wykonanie poszczególnych czynności;
- sposobu gromadzenia dokumentacji windykacyjnej;
- przestrzegania zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. Nr 157, poz. 1223 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 września 1994r. *o rachunkowości* (Dz. U z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 z późn.zm.), oraz przepisów wykonawczych do powyższych ustaw.

2. Kontrolą objęto okres od 19.04.2013 r. do 30.06.2014 r.

II. Cel kontroli.

1. Celem kontroli była ocena sposobu realizacji zaleceń pokontrolnych zawartych w treści wystąpienia pokontrolnego nr 853/13 z dnia 30.01.2013 r. wynikających z kontroli zrealizowanej w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 09.10.2012 r. - 30.11.2012 r. nt. „Windykacja należności budżetu państwa z wyłączeniem § 0580 – grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych”.

2. Kontrolę przeprowadzono w oparciu o dokumenty udostępnione kontrolerom oraz pisemne i ustne wyjaśnienia i oświadczenia funkcjonariuszy i pracowników podmiotu kontrolowanego.

III. Ocena kontrolowanej działalności.

Czynności kontrolne realizowano stosując kryteria legalności, rzetelności, gospodarności i celowości. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z programem kontroli na próbie obejmującej minimum 30% dłużników. Ocenę końcową kontrolowanej działalności sporządzono w oparciu o takie czynniki jak dobór próby, okres i zakres kontroli, wskazane kryteria i mierniki oraz oceny cząstkowe na podstawie czterostopniowej skali².

Realizację zadań objętych zakresem kontroli oceniono pozytywnie.

Ocenę sformułowano na podstawie ustaleń przedstawionych poniżej.

1. Dostosowanie dokumentacji kadrowej do rzeczywistego podziału obowiązków na poszczególnych stanowiskach.

Powyższy zalecenie zostało sformułowane w związku z ustaleniem nieprawidłowości w przedmiotowym zakresie w toku kontroli przeprowadzonej w 2012 r. Stwierdzono wówczas, że w niektórych przypadkach szczegółowe zakresy obowiązków i uprawnień oraz opisy stanowisk obowiązujące pracowników Wydziału Finansów nie zawierały zapisów uwzględniających wykonywanie zadań związanych z windykacją należności. Ustalono również, że w Wewnętrznym Podziale Zadań, zadanie dot. windykacji należności zostało przypisane Sekcji Zamówień Publicznych, przy czym żadna z osób pełniących służbę/pracująca w tej komórce nie posiadała takiego obowiązku w swoim szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień.

W celu oceny stopnia realizacji zalecenia pokontrolnego dotyczącego dostosowania dokumentacji kadrowej do rzeczywistego podziału obowiązków na poszczególnych stanowiskach dokonano sprawdzenia obowiązujących w okresie objętym kontrolą:

- wewnętrznych podziałów zadań,
- szczegółowych zakresów obowiązków i uprawnień,
- opisów stanowisk,

pod kątem uwzględnienia w nich zadań związanych z windykacją należności budżetu państwa.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą w Wydziale Finansów obowiązywały zatwierdzone przez Komendanta Oddziału Wewnętrzne Podziały Zadań Wydziału Finansów (nr 10466/11 z dnia 18.10.2011 r. oraz nr 467/14 z dnia 15.01.2014 r.), w których realizację zadań z zakresu windykacji należności przypisano stanowiskom samodzielnym: specjalista ds. analiz i specjalista ds. systemu TREZOR. Ponadto w wewnętrznym podziale zadań obowiązującym do dnia 15.01.2014 r. zadania te przypisane były również Sekcji Zamówień Publicznych.

W celu dostosowania dokumentacji kadrowej do rzeczywistego podziału zadań, Naczelnik Wydziału Finansów w kwietniu 2013 roku ujęła w szczegółowym zakresie obowiązków i uprawnień Kierownika Sekcji Zamówień Publicznych oraz Specjalisty do spraw analiz obowiązki związane z prowadzeniem windykacji należności budżetu państwa oraz uwzględniła zadanie dot. windykacji należności w aktualizacji opisu stanowiska pracy specjalisty ds. systemu TREZOR. W wyniku dokonanych zmian zapisy zawarte w Wewnętrznym Podziale Zadań,

² Skala obejmuje: ocenę pozytywną, pozytywną z uchybieniami, pozytywną z nieprawidłowościami oraz negatywną

szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień oraz opisach stanowisk stały się spójne i zgodne z faktycznym podziałem obowiązków w podmiocie kontrolowanym. Ze względu na zmiany kadrowe na stanowisku kierownika Sekcji Zamówień Publicznych na początku 2014 r. zadania związane z windykacją należności usunięto z zakresu zadań Sekcji Zamówień Publicznych.

Ponadto, w związku ze zmianą nazwy podmiotu kontrolowanego z dniem 01.05.2014 r. na: *Pion Głównego Księgowego* dokumentacja kadrowa podlegała aktualizacji. Jak wynika z przedstawionych do kontroli dokumentów, w dalszym ciągu zadania związane z windykacją należności realizowane są przez specjalistę ds. analiz oraz specjalistę ds. systemu TREZOR, co znajduje odzwierciedlenie w szczegółowych zakresach obowiązków i uprawnień oraz opisach stanowisk pracy.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zespół kontrolny **pozytywnie** ocenia realizację zalecenia dotyczącego dostosowania dokumentacji kadrowej do rzeczywistego podziału obowiązków na poszczególnych stanowiskach.

2. Nadzór służbowy nad realizacją zadań z zakresu windykacji należności budżetu państwa.

Zalecenie dotyczące konieczności wypracowania skutecznych form nadzoru służbowego nad realizacją zadań z zakresu windykacji należności było konsekwencją stwierdzonych nieprawidłowości w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2012 r. Zespół kontrolny uznał, że przyjęte w tamtym okresie rozwiązania w zakresie nadzoru służbowego i merytorycznego były nie w pełni właściwe.

W związku z dokonanymi ustaleniami dotyczącymi realizacji zaleceń pokontrolnych należy stwierdzić, że nadzór służbowy jak i merytoryczny w okresie objętym kontrolą sprawowany był w sposób prawidłowy. W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości, natomiast pojedyncze uchybienia opisane w pkt. 5 oraz 9 zostały stwierdzone i poprawione w ramach bieżącego nadzoru jeszcze przed rozpoczęciem kontroli. Należy podkreślić, że sposób jak i poziom wykonywanych zadań z zakresu windykacji należności budżetu państwa świadczy teraz o właściwej organizacji pracy. Z dokumentacji przedstawionej do kontroli wynika, że Zastępca Głównego Księgowego zapoznaje się z dokumentacją windykacyjną dekretując ją na osobę prowadzącą sprawę wraz z poleceniem wykonania właściwej czynności w sprawie. Powyższe dokonywane jest na bieżąco. Nie stwierdzono żadnych uchybień w zakresie terminowości realizowanych przedsięwzięć bądź przypadków braku podejmowania czynności egzekucyjnych w którejkolwiek ze sprawdzonych spraw. W związku z powyższym, badany obszar oceniono **pozytywnie**.

3. Rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne zapewniające właściwe, terminowe, prawidłowe i skuteczne realizowanie zadań z zakresu windykacji należności.

W toku kontroli ustalono, iż w celu zapewnienia rozwiązań organizacyjno – funkcjonalnych zapewniających właściwe, terminowe i skuteczne realizowanie zadań z zakresu windykacji należności, w uzgodnieniu z Radcą Prawnym opracowano i wdrożono Wytyczne nr 3 Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału z dnia 23.04.2013 r. w sprawie windykacji należności

4

w *Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej*. Wytyczne określają postępowanie zmierzające do odzyskania niezapłaconych w terminie należności Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej. W wytycznych określono zasady postępowania w przypadku :

- nienależnie wypłaconych świadczeń i innych należności pieniężnych;
- należności z tytułu wystawionych faktur i pozostałych należności o charakterze cywilno - prawnym;
- należności powstałych w wyniku wydania decyzji administracyjnych z tytułu nałożonych kar w transporcie drogowym;
- należności wynikających z wypłaconych jednorazowych odszkodowań;
- należności za szkody.

W dokumencie określono również tryb postępowania przy windykacji należności przez Wydział Finansów, a także procedurę skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego oraz do egzekucji komorniczej. W załącznikach do wytycznych określono wzory pism do wykorzystania przy przekazywaniu spraw dłużników do Wydziału Finansów oraz do Radcy Prawnego.

W przedmiotowych wytycznych szczegółowo określono zadania komórek organizacyjnych oraz Radcy Prawnego, terminy realizacji poszczególnych czynności oraz zasady współpracy (w tym przekazywania informacji i dokumentów) przy prowadzeniu windykacji należności. Określono ponadto sposób gromadzenia dokumentacji windykacyjnej wskazując, iż sprawy prowadzone mają być w formieteczki dłużnika, która zawierać powinna wszelkie informacje dotyczące dłużnika i wierzytelności.

W wyniku analizy przedmiotowych wytycznych, zespół kontrolny stwierdził, że zapisy § 4 ust. 8 dotyczące sposobu sporządzania upomnień, tytułów wykonawczych oraz ich ewidencji odnoszą się do wzoru określonego w rozporządzeniu³, które utraciło moc w dniu 21.05.2014 r. O powyższym poinformowano Zastępcę Głównego Księgowego NoOSG, która w piśmie nr 10365/14 z dnia 04.11.2014 r. wskazała, że decyzja zmieniająca Wytyczne w zakresie zmiany przepisów o postępowaniu egzekucyjnym jest w trakcie uzgodnień⁴. W dniu 24 listopada 2014 r. Decyzją nr 173/A/14 Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej brzmienie § 4 ust. 8 ww. wytycznych zostało zmienione. Ponadto, w okresie objętym kontrolą, w dniu 01.05.2014 r.⁵ zmieniono nazwę Wydziału Finansów na Pion Głównego Księgowego, w związku z czym Decyzją nr 78/A/14 Komendanta NoOSG z dnia 30 kwietnia 2014 r.⁶ wprowadzono zmiany w zakresie stosowania nazewnictwa w przepisach wydanych przez Komendanta NoOSG (w tym i w wytycznych nr 3) wskazując, że użyte w nich wyrazy „Wydział Finansów” i „Naczelnik Wydziału Finansów” zastępuje się odpowiednio wyrazami „Pion Głównego Księgowego” i „Naczelnik Wydziału”. Następnie, w związku z Zarządzeniem nr 86 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 23.09.2014 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie organizacji i etatów jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, wyraz „Naczelnika Wydziału” zastąpiono na „Zastępcę Głównego Księgowego”. W związku z powyższym, Decyzją

3 Rozporządzenie z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. nr 137 poz. 1541)

4 Dowód - akta kontroli, karta nr 9

5 Zarządzenie nr 52 Komendanta Głównego Straży Granicznej z dnia 17 kwietnia 2014 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Komendzie Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej z siedzibą w Krośnie Odrzańskim (Dz.Urz. 2014 poz. 72)

6 Decyzja nr 78/A/14 - dowód - akta kontroli, karta nr 94

nr 151/17/14 z dnia 3 października 2014 r.⁷ Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej wprowadzono zmiany dotyczące stosowania przedmiotowego nazewnictwa w przepisach wydanych przez Komendanta NoOSG. Powyższe zmiany zostały dokonane w trakcie trwania kontroli jak i po niej. Wskazać należy, że opisany stan faktyczny nie miał negatywnego wpływu na kontrolowaną działalność. W związku z czym wypracowane i wdrożone przez Pion Głównego Księgowego rozwiązania organizacyjno – funkcjonalne z zakresu windykacji należności budżetu państwa kontrolujący ocenili **pozytywnie**.

4. Dostosowanie budowy szczegółowej konta 221 – należności z tytułu dochodów budżetowych do aktualnych potrzeb, w sposób umożliwiający weryfikację stanu należności.

Zgodnie z zapisami zawartymi § 14 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. oraz *Zakładowym planie kont dla Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej*⁸, ewidencja szczegółowa do konta 221 powinna być prowadzona wg dłużników i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą. Niemniej jednak w toku kontroli przeprowadzonej w 2012 r. ustalono, że w polityce rachunkowości w NoOSG nie określono zasad tworzenia analityki (uszczegółowienia) dla konta 221. Stwierdzono, że w niektórych przypadkach wierzytelność danego dłużnika przypisana była do symbolu konta należącego do innej osoby/firmy. Ponadto w ewidencji analitycznej konta danego dłużnika brak było rozgraniczenia zadłużenia na poszczególne jego składniki, np. na należność główną, koszty procesowe, koszty sądowe itp. Powyższe utrudniało weryfikację należności głównej danego dłużnika/kontrahenta. W związku z ustaleniami kontrolnymi koniecznym było dostosowanie szczegółowej budowy konta 221 - należności z tytułu dochodów budżetowych, do aktualnych potrzeb, w sposób umożliwiający weryfikację stanu należności. Ustalenia te miały być ujęte w polityce rachunkowości NoOSG.

W celu oceny sposobu realizacji przedmiotowego zalecenia pokontrolnego zespół kontrolny dokonał sprawdzenia czy dokonano zmian w powyższym zakresie i czy ujęto je w polityce rachunkowości NoOSG. W wyniku kontroli stwierdzono, że dnia 25 marca 2013 r. Komendant NoOSG wydał Decyzję nr 55 w sprawie dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej. Z zapisów ww. decyzji wynika, że budowa konta 221 została uszczegółowiona w sposób umożliwiający weryfikację należności danego dłużnika, z uwzględnieniem uwag zespołu kontrolnego dotyczących rozgraniczenia należności na poszczególne jej części. W załączniku nr 2 do ww Decyzji nr 55 wskazano m.in., że ewidencja szczegółowa konta 221 powinna być prowadzona w rozbiciu na należność główną, odsetki oraz pozostałe przypisane należności (...) tj. zaliczki na wydatki gotówkowe zapłacone w poprzednich latach, koszty postępowania egzekucyjnego oraz procesowego. Wskazano również, że zwrot kosztów postępowania procesowego dla radców prawnych księguje się na koncie sum depozytowych, gdyż te nie stanowią należności z tytułu dochodów budżetowych⁹.

7 Decyzja nr 151/A/14 - dowód – akta kontroli, karta nr 95

8 Zał. nr 2 do Decyzji nr 44 Komendanta NoOSG z dnia 30.03.2012 r. w sprawie dokumentacji dotyczącej zasad rachunkowości w Nadodrzańskim Oddziale Straży Granicznej z późn. zm. - zwana w dalszej części polityką rachunkowości w NoOSG

9 str. 25 i 26 załącznika nr 2 do Decyzji nr 55 Komendanta NoOSG z dnia 25.03.2013 r. - dowód - akta kontroli, karta nr 96-97

W wyniku analizy wydruków z systemu finansowo – księgowego NoOSG FT – FK stwierdzono, że ewidencja szczegółowa konta 221 prowadzona jest wg dłużników, i podziałek klasyfikacji budżetowej oraz budżetów, których należności dotyczą. Budowę konta 221 uszczegółowiono w sposób przejrzysty i sprawdzalny, umożliwiający weryfikację stanu należności poszczególnego dłużnika¹⁰. Powyższe wpłynęło również na właściwy sposób realizacji zalecenia wskazanego w pkt. 5. W związku z tym zespół kontrolny powyższy obszar ocenił **pozytywnie**.

5. Weryfikowanie, przypisywanie i naliczanie należnych odsetek ustawowych od zaległości w terminach określonych przepisami prawa przy zastosowaniu aktualnej stawki procentowej oraz właściwej kwoty będącej podstawą ich naliczania;

W wyniku kontroli przeprowadzonej w roku 2012, na podstawie wydruków z ewidencji księgowej programu FT FK zespół kontrolny ustalił, że w okresie objętym kontrolą, w trzech przypadkach nie przypisano należności z tytułu zasądzonych wyrokiem/nakazem zapłaty odsetek ustawowych. Stwierdzono również, że w jednej ze spraw nie naliczono i nie przypisano przedmiotowych odsetek na koniec pierwszego i drugiego kwartału 2012 r. Wskazać w tym miejscu należy, że zgodnie z § 8 ust. 5 rozporządzenia z dnia 5 lipca 2010 r. w *sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej*¹¹ odsetki od należności księguje się w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

W toku kontroli przeprowadzonej w 2012 r. stwierdzono również przypadki nieprawidłowego wyliczenia wysokości odsetek. Przyczyną powyższego, w większości przypadków było naliczanie ich od niewłaściwej kwoty. Ustalono, że na koncie 221/097 ewidencji księgowej NoOSG pod jednym symbolem ujmowano należność główną wraz z dodatkowymi kosztami zasądzonymi przez sąd wyrokiem bądź nakazem zapłaty, jak również kosztami ustalonymi przez komornika, co skutkowało naliczeniem odsetek od wszystkich składników ujętych w ewidencji dla danej sprawy. W toku kontroli ustalono również, iż w niektórych przypadkach, mimo ewidencji właściwej kwoty będącej podstawą naliczenia odsetek, nieprawidłowo wyliczono ich wysokość.

W celu sprawdzenia sposobu realizacji przez podmiot kontrolowany zalecenia wskazanego w pkt. 6, zespół kontrolny dokonał szczegółowej weryfikacji konta 221-092 wybranych dłużników ujętych w tabeli załączonej do akt kontroli¹², przy czym wszystkich tych, u których stwierdzono nieprawidłowości bądź uchybienia w zakresie przypisywania wysokości należnych odsetek w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2012 roku.

Na dzień 1.07.2013 r. na koncie 221 zaewidencjonowanych było 126 dłużników z czego 71 z nich zobowiązano do zapłacenia dla NoOSG należności wynikających z grzywien i innych kar pieniężnych, natomiast na dzień 30.06.2014 r. było ich 88 z czego 46 to należności wynikające

10 Pełne zestawienie obrotów i sald, wydruki z programu księgowego FT FK- załączniki do notatki służbowej - dowód - akta kontroli, karty nr 28-91

11 Dz. U. 2013 r. poz. 289 - zwany w dalszej części rozporządzeniem z dnia 5 lipca 2010 r.

12 Tabela – załącznik nr 1 do notatki służbowej - dowód – akta kontroli, karta nr 20-21

z grzywien i innych kar pieniężnych. Mając na uwadze określoną w programie kontroli próbę konieczną do sprawdzenia oraz mając na względzie liczbę dłużników, kontroli należało poddać minimum 15 z nich. Wskazać w tym miejscu należy, że w stosunku do niektórych dłużników prowadzono kilka spraw. W rezultacie kontroli poddano **25 dłużników z 48,5¹³, tj. 52,08% całości populacji**, co przyczyniło się do analizy 38 spraw. Szczegółowe wyniki sprawdzeń opisane zostały w notatce służbowej¹⁴.

Odnosnie wyliczenia wysokości ustawowych odsetek poprzez obranie właściwej kwoty będącej podstawą ich naliczenia stwierdzono, iż ich wysokość naliczana była w sposób właściwy. Ewentualne rozbieżności w saldach wynosiły różnicę w wysokości +/- 0,01 do +/- 0,02 zł i wynikały one z zaokrąglenia przy wyliczeniach. Wskazać w tym miejscu jednak należy, że po otrzymaniu od komornika prowadzącego sprawę informacji, na podstawie której stwierdzono rozbieżności w saldach, wysokość odsetek niezwłocznie dostosowywano do wyliczeń komorniczych. Niemniej jednak w dwóch sprawach, dotyczących jednego dłużnika stwierdzono przypadek znacznej różnicy w saldach zadłużenia na koniec II kwartału 2014 roku. Stan ewidencyjny naliczonych odsetek wynikających z ewidencji księgowej NoOSG różnił się od wyliczeń zespołu kontrolnego oraz stanu odsetek wskazanych przez komornika prowadzącego sprawę. W związku z powyższym zwrócono się do Pionu Głównego Księgowego o wyjaśnienie sytuacji¹⁵. Zastępca Głównego Księgowego poinformowała¹⁶, że powyższe było powodem błędnego zaksięgowania przypisu odsetek oraz, że salda zostały skorygowane i dostosowane w trakcie dokonywania uzgodnień stanów należności w ewidencji księgowej przez osobę prowadzącą windykację w dniu 09.07.2014 r. Powyższe zostało zweryfikowane w ewidencji księgowej NoOSG. Zespół kontrolny nie miał uwag co do wysokości naliczonych odsetek po dokonaniu korekty, w związku z czym przyjął powyższe wyjaśnienie za wystarczające.

Ponadto, wskazać należy, że właściwy sposób realizacji zalecenia wymienionego w pkt. 4 dot. uszczegółowienia analityki konta 221 przyczynił się również do ustaleń w przedmiotowym obszarze. W wyniku rozgraniczenia należności danego dłużnika na poszczególne jego składniki nie stwierdzono przypadków naliczenia odsetek od niewłaściwej kwoty, poprzez wyliczenie ich od wszystkich składników ujętych na koncie 221-097.

Pomimo błędnej ewidencji należnych odsetek na koniec II kwartału, to bieżąca weryfikacja stanu należności dokonywana przez osobę prowadzącą windykację nie doprowadziła do nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze. W związku z powyższym oraz mając na względzie dokonane ustalenia, realizację zalecenia z zakresu prawidłowości naliczania i przypisywania odsetek ustawowych zespół kontrolny ocenił **pozytywnie**.

13 Średnia arytmetyczna wynikająca z liczby dłużników na dzień 30.06.2013 r. i liczby dłużników na dzień 30.06.2014 r. $(55+42):2 = 48,5$

14 Notatka służbowa - dowód - akta kontroli, karty nr 15-19

15 Pismo nr NO-NK/374/V/14 z dnia 30.10.2014 r. - dowód - akta kontroli karta nr 7-8

16 Pismo nr 10365/14 z dnia 04.11.2014 r. - dowód - akta kontroli karta nr 9-13

6. Dokonywanie uzgodnień z organami egzekucyjnymi dot. stanów zaległości poszczególnych spraw i postępowanie w przypadku ujawnienia rozbieżności.

Jednym z powodów wystąpienia nieprawidłowości w zakresie prowadzenia windykacji należności budżetu państwa stwierdzonych w wyniku kontroli w 2012 r., jak i w zakresie przypisywania należnych odsetek w niewłaściwej wysokości był brak współpracy osób zajmujących się windykacją należności w NoOSG z komornikami prowadzącymi sprawę egzekucyjną danego dłużnika. Stwierdzono wówczas przypadki, w których pomimo rozbieżności stanów zaległości ówczesny Wydział Finansów nie podejmował żadnych czynności mających na celu wyjaśnienie okoliczności ich powstania i ustalenia stanów rzeczywistych. W związku z powyższym, zespół kontrolny zalecił by przynajmniej raz na kwartał dokonywano uzgodnień z organami egzekucyjnymi dot. stanów zaległości poszczególnych spraw, natomiast w przypadku wystąpienia rozbieżności w saldach niezwłocznie ustalać przyczynę ich wystąpienia.

W toku kontroli stwierdzono, że obowiązek dot. uzgodnień stanów ewidencyjnych z komornikami prowadzącymi egzekucję został ujęty w § 7 wytycznych nr 3 Komendanta NoOSG z dnia 23.04.2013 r. W wyniku analizy dokumentacji przedstawionej do kontroli stwierdzono, że w każdej sprawie przekazanej do prowadzenia postępowania egzekucyjnego właściwym komornikom sądowym, dokonywane były uzgodnienia w zakresie stanów zaległości. W przypadku wystąpienia rozbieżności pomiędzy saldem zadłużenia poszczególnego dłużnika wskazanym przez organ egzekucyjny, a saldem wynikającym z ewidencji księgowej NoOSG każdorazowo ustalano ich przyczynę. W przypadku konieczności dokonania zmiany w wyniku przedmiotowych ustaleń, osoba prowadząca daną sprawę niezwłocznie podejmowała stosowne czynności. Ponadto, po zakończeniu danego kwartału dokonywano uzgodnień stanów należności z ewidencją księgową. Na podstawie dokumentacji przedstawionej do kontroli, zespół kontrolny stwierdził, że w okresie objętym kontrolą powyższe zalecenie realizowano na wysokim poziomie.

Sprawy, które w październiku 2013 r. przekazane zostały do Morskiego Oddziału Straży Granicznej na podstawie § 5 pkt 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 marca 2013 r. w *sprawie zniesienia niektórych oddziałów Straży Granicznej oraz zmiany rozporządzenia w sprawie utworzenia oddziałów Straży Granicznej* (Dz. U. z 2013 r., Nr 49 poz. 342), tj. sprawy wszczęte i niezakończone przez Komendanta Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej przed dniem 16 października 2013 r., zostały przekazane do prowadzenia Komendantowi Morskiego OSG, w związku z czym nie dokonywano uzgodnień z komornikami prowadzącymi egzekucję na koniec IV kwartału. Niemniej, po zwróceniu teczek przez MOSG do NoOSG sprawy były kontynuowane, na bieżąco uzgadniane i monitorowane.

Właściwa realizacja przedmiotowego zalecenia przyczyniła się również do prawidłowości realizacji zalecenia określonego w pkt. 5 w zakresie weryfikacji wysokości należnych odsetek. Biorąc pod uwagę dokonane ustalenia, zespół kontrolny **pozytywnie** ocenił realizację wskazanego na wstępie zalecenia.

7. Określenie w Instrukcji obiegu dowodów księgowych NoOSG sposobu i terminu przekazywania dokumentacji windykacyjnej wraz z określeniem osób odpowiedzialnych za wykonanie poszczególnych czynności.

Powyższe zalecenie było wynikiem ustaleń dokonanych w trakcie kontroli dotyczących m.in. braku podjęcia przez ówczesny Wydział Finansów czynności windykacyjnych w sprawach w związku z nieposiadaniem tytułów wykonawczych bądź też braku informacji zwrotnych od radców prawnych w poszczególnych sprawach.

W piśmie nr fax NO-FI/271/II/2014 z dnia 23.09.2014 r. Zastępca Głównego Księgowego¹⁷ poinformowała, że realizacja wskazanego powyżej zalecenia odbyła się poprzez wprowadzenie Wytycznych nr 3 Komendanta NoOSG, które określają komórki, osoby i terminy oraz tryb prowadzenia windykacji.

W toku kontroli stwierdzono, że w ww. wytycznych jasno wskazano sposób i terminy przekazywania dokumentacji pomiędzy poszczególnymi komórkami/osobami. W toku kontroli nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości wynikających z nieprzestrzegania zapisów ujętych w wytycznych dot. przedmiotowego obszaru. Na podstawie dokumentacji przedstawionej do kontroli stwierdzono, że obieg dokumentów określony w wytycznych odbywa się w sposób właściwy, niezakłócający przepływu informacji a przede wszystkim w sposób pozwalający na bieżącą realizację czynności związanych z windykacją należności budżetu państwa.

W związku z powyższym zespół kontrolny realizację powyższego zalecenia ocenia **pozytywnie**.

8. Sposób gromadzenia dokumentacji windykacyjnej.

Stwierdzony w wyniku kontroli przeprowadzonej w 2012 r. niewłaściwy i niejednolity sposób gromadzenia dokumentacji związanej z windykacją należności prowadził do utrudnień związanych z ustaleniem miejsca jej przechowywania, zakłócał system ewidencji należności oraz utrudniał monitorowanie poszczególnych spraw. Brak chronologii i zachowania porządku w teczkach dłużników utrudniało zweryfikowanie sposobu i toku prowadzenia windykacji. W związku z powyższym sformułowano zalecenie dot. wypracowania jednolitego sposobu gromadzenia tejże dokumentacji, w sposób umożliwiający ustalenie aktualnego stanu i odzwierciedlający podjęte czynności było konieczne.

W celu oceny realizacji wskazanego zalecenia oraz przestrzegania zapisów wytycznych nr 3, zespół kontrolny dokonał sprawdzenia wszystkich teczek dłużników znajdujących się w Pionie Głównego Księgowego, których sprawy skierowane zostały do egzekucji komorniczej. Ustalono, że sposób gromadzenia dokumentacji został określony w § 9 pkt 6 wytycznych nr 3 Komendanta NoOSG, na podstawie którego sprawy przekazane do egzekucji mają być prowadzone w formieteczki dłużnika, która powinna zawierać wszelkie informacje dotyczące dłużnika i wierzytelności. Dokumenty te powinny być ułożone chronologicznie. Stwierdzono, że osoby prowadzące windykację¹⁸, dokumentację gromadziły w sposób chronologiczny,

¹⁷ Pismo nr NO-FI/271/II/2014 z dnia 29.09.2014 r. – dowód - akta kontroli karta nr 2

¹⁸ Osoba z Wydziału Finansów (Pionu Głównego Księgowego), której zadaniem jest monitorowanie należności, prowadzenie windykacji przedsądowej w zakresie spraw dłużników zadekretowanych przez Naczelnika Wydziału Finansów (Zastępcę Głównego Księgowego), współpraca z radcą prawnym przy windykacji sądowej, komorniczej

odzwierciedlający podjęte czynności w sprawie i umożliwiający ustalenie aktualnego stanu sprawy. Teczki prowadzone są w sposób przejrzysty i sprawdzalny. W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Realizacja zalecenia dot. gromadzenia dokumentacji windykacyjnej wykonywana jest na bardzo dobrym poziomie w związku z czym zespół kontrolny **pozytywnie** ocenił powyższy obszar.

9. Przestrzeganie zapisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1223 z późn. zm.), ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U z 2009 r., Nr 152, poz. 1223 z późn.zm.), oraz przepisów wykonawczych do powyższych ustaw.

Jednostka budżetowa zobowiązana jest do prowadzenia ksiąg rachunkowych zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁹ i ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁰ z uwzględnieniem zasad szczególnych wynikających z rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej²¹.

W wyniku sprawdzenia dokumentacji przedstawionej do kontroli nie stwierdzono przypadków naruszenia ww. przepisów w obszarze objętym kontrolą. W toku kontroli stwierdzono jedynie przypadek niewłaściwego zaksięgowania kwoty w wys. 100 zł. Powyższe dotyczyło sprawy dłużnika, z którym zawarto ugodę²² w dniu 3.06.2014 r. W celu wyegzekwowania przedmiotowych należności NoOSG złożył m.in. wniosek do Sądu Rejonowego w Słubicach o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym dłużniku. W dniu 21.08.2013 r. pismem nr 7050/13 Sąd Rejonowy w Słubicach I Wydział Cywilny nakazał uiścić zaliczkę w wys. 100 zł. na poczet kosztów kuratora²³. Zaliczka została zapłacona w dniu 27.08.2013 r. W wyniku dokonanych czynności w sprawie, w dniu 03.06.2014 r. zawarto ugodę z wdową po zmarłym dłużniku, na podstawie której zobowiązała się ona zapłacić kwotę w wys. 9.958,36 (kwota wynikająca z sumy nal. głównej, odsetek na dzień 3.06.2014 r. oraz kosztów ustanowienia kuratora). Całkowita należność została zaksięgowana w dniu 17.06.2014 r. na koncie 2211-097-8-1-1379 przypisanym dla ww. Z zapisów § 1 ust. 5 ugody z dnia 03.06.2014 r. wynika, że w pierwszej kolejności wpłaty dłużnika powinny być zaliczane na poczet poniesionych kosztów ustanowienia kuratora – 100 zł, następnie na poczet należnych odsetek, następnie na należność główną. Pierwsza rata w wysokości 300 zł została zapłacona 16.06.2014 r. Na podstawie wydruków z programu FT-FK stwierdzono, że część wpłaty tj. kwota w wys. 100zł. nie została zaliczona na poczet poniesionych kosztów ustanowienia kuratora.

oraz bieżące monitorowanie od dłużników - § 1 pkt 2

19 Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn.zm.

20 Dz. U. Nr 157 poz. 1240 z późn.zm.

21 Dz.U. Nr 128, poz. 861

22 Notatka służbowa – dowód - akta kontroli, karta nr 26

23 Pismo nr 7050/13 z dnia 21.08.2013 r. – dowód - akta kontroli, karta nr 25

Przedmiotowa należność w dniu 30.06.2014 r. została zaksięgowana na koncie 226 - długoterminowe należności budżetowe, ze wskazaniem, że spłata winna nastąpić w roku 2017 r. Powyższe postępowanie było niezgodne z zapisami zawartymi w ugodzie z dnia 3.06.2014 r. W związku z powyższym, o wyjaśnienie sprawy zwrócono się do Zastępcy Głównego Księgowego, która poinformowała, że kwota ta w dniu 22.07.2014 r. została zaliczona na spłatę kosztów ustanowienia kuratora, tj. w terminie nieobjętym przedmiotową kontrolą. Na powyższe przedstawiono dokument – polecenie księgowania, które zostało dołączone do akt kontroli²⁴.

Mając na uwadze, że powyższe uchybienie zostało stwierdzone i poprawione przed rozpoczęciem kontroli, w ramach sprawowania bieżącego nadzoru, zespół kontrolny zalecenie dotyczące przestrzegania zapisów wskazanych powyżej uregulowań prawnych ocenił pozytywnie.

IV. Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden przeznaczony jest dla kierownika podmiotu kontrolowanego i dostarczany za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

V. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w „Księżce kontroli Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej” RWD Nr 452/5/13, karta 4, poz. 20.

plk SG Andrzej KAMIŃSKI

Wykonano w 2 egzemplarzach:

Egz. nr 1 – Pion Głównego Księgowego NoOSG - ZPO

Egz. nr 2 – WKiAW NoOSG - a/a

Wyk. zespół kontrolny

Dnia 22.12.2014 r.

24 Dowód - akta kontroli, karta nr 93-94